C/2025/651

10.2.2025.

PREPORUKA VIJEĆA

od 21. siječnja 2025.

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Italije

(C/2025/651)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263, a posebno njezin članak 17.,

uzimajući u obzir preporuku Komisije,

budući da:

OPĆA RAZMATRANJA

(1) Reformirani okvir gospodarskog upravljanja EU-a stupio je na snagu 30. travnja 2024. Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru ([1]), izmijenjena Uredba (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita ([2]) i izmijenjena Direktiva Vijeća 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica ([3]) glavni su elementi reformiranog okvira gospodarskog upravljanja EU-a. Cilj je tog okvira promicanje zdravih i održivih javnih financija te održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Okvir je više usmjeren na srednjoročno razdoblje te se njime ujedno potiče odgovornost na nacionalnoj razini, zajedno s djelotvornijim i koherentnijim izvršavanjem propisa.

(2) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi koje države članice trebaju dostaviti Vijeću i Komisiji okosnica su novog okvira gospodarskog upravljanja. Dva su cilja tih planova: i. osigurati da se, među ostalim do kraja razdoblja prilagodbe, dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da ostane na razboritim razinama te da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a i ii. osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Zato se u svakom planu treba preuzeti srednjoročna obveza o kretanju neto rashoda ([4]), čime se u principu uvodi proračunsko ograničenje tijekom trajanja plana, odnosno četiri ili pet godina (ovisno o redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja u državi članici). Osim toga, u planu treba objasniti kako će država članica provedbom reformi i ulaganja odgovoriti na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju (što, ovisno o slučaju, uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i kako će država članica doprinijeti zajedničkim prioritetima Unije. Razdoblje fiskalne prilagodbe traje četiri godine i može se produljiti za najviše tri godine ako se država članica obveže da će provesti relevantne reforme i ulaganja koji ispunjavaju kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe (EU) 2024/1263 znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

(3) Komisija nakon dostave plana treba ocijeniti ispunjava li plan zahtjeve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(4) Vijeće zatim na preporuku Komisije treba donijeti preporuku kojom se utvrđuje kretanje neto rashoda dotične države članice i, ako je primjenjivo, potvrđuje skup obveza u pogledu reformi i ulaganja koje su temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe.

RAZMATRANJA O NACIONALNOM SREDNJOROČNOM FISKALNO-STRUKTURNOM PLANU ITALIJE

(5) Italija je 15. listopada 2024. Vijeću i Komisiji dostavila svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Plan je dostavljen nakon što je u dogovoru s Komisijom i s obzirom na razloge koje je pružila Italija produljen rok iz članka 36. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) 2024/1263.

Proces prije dostave plana

(6) Kako bi se oblikovao dijalog koji je doveo do podnošenja nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova, Komisija je 21. lipnja 2024. Italiji poslala referentni smjer kretanja ([5]) u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2024/1263. Komisija je 15. listopada 2024. objavila referentni smjer kretanja ([6]). Referentni smjer kretanja temelji se na rizicima i osigurava da se do kraja razdoblja fiskalne prilagodbe i bez daljnjih proračunskih mjera nakon razdoblja prilagodbe dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da u srednjoročnom razdoblju ostane na razboritim razinama te da se deficit opće države smanji ispod 3 % BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe i u srednjoročnom razdoblju zadrži ispod te referentne vrijednosti. Srednjoročno razdoblje definirano je kao razdoblje od deset godina nakon isteka razdoblja prilagodbe. U skladu s člankom 6. točkom (d) te člancima 7. i 8. Uredbe (EU) 2024/1263, referentni smjer kretanja usklađen je i s mjerilom za deficit, zaštitnom mjerom za održivost duga i zaštitnom mjerom za otpornost na deficit. U referentnom smjeru kretanja za Italiju navodi se da na temelju pretpostavki Komisije na kojima se temelje prethodne smjernice dostavljene u lipnju 2024. i uz uzimanje u obzir razdoblja prilagodbe od sedam godina rast neto rashoda ne bi trebao premašiti vrijednosti iz tablice 1. To odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 1,5 % tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2031.) i 1,5 % tijekom razdoblja obuhvaćenog planom (2025. – 2029.).

Tablica 1: Referentni smjer kretanja koji je Komisija Italiji dostavila 21. lipnja 2024.

	2025.		2026.		2027.		2028.	2029.
2030.	2031.		Prosjek				2025. – 2029.	Prosjek 2025. – 2031.
Maksimalni rast neto rashoda (godišnje, %)	1,6	1,6	1,5	1,4	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5

Izvor: izračuni Komisije.

(7) U skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2024/1263 Italija i Komisija organizirale su tehnički dijalog od srpnja do rujna 2024. Glavne su teme dijaloga bile kretanje neto rashoda prema predviđanjima Italije i njegove temeljne pretpostavke (osobito makroekonomske pretpostavke i elastičnosti), predviđeni skup obveza u pogledu reformi i ulaganja na kojem se temelji produljenje razdoblja prilagodbe, uključujući reforme i ulaganja kao što su reforme u području građanskog pravosuđa, javne uprave, skrbi za djecu, poslovnog okruženja, porezne uprave, upravljanja javnim rashodima i poduzeća u državnom vlasništvu, kao i planirana provedba reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije za pravednu zelenu i digitalnu tranziciju, socijalnu i gospodarsku otpornost, energetsku sigurnost i izgradnju obrambenih sposobnosti.

([5]) Prethodne smjernice koje su dostavljene državama članicama i Gospodarskom i financijskom odboru sadržavaju smjer kretanja bez produljenja razdoblja prilagodbe od četiri godine, odnosno s produljenjem razdoblja prilagodbe na sedam godina. Uključuje i glavne početne uvjete i temeljne pretpostavke korištene u Komisijinu okviru za srednjoročne projekcije državnog duga. Referentni smjer kretanja izračunan je na temelju metodologije opisane u Komisijinu Izvješću o održivosti duga za 2023. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Temelji se na Komisijinoj proljetnoj prognozi za 2024. i njezinu srednjoročnom produljenju do 2033., a dugoročni rast BDP-a i troškovi starenja u skladu su sa zajedničkim Izvješćem o starenju stanovništva za 2024. Komisije i Vijeća (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#italy.

(8) Italija je u rujnu 2024. u skladu s člankom 11. stavkom 3. i člankom 36. stavkom 1. točkom (c) Uredbe (EU) 2024/1263, prema informacijama koje je dostavila u svojem planu, započela postupak savjetovanja sa socijalnim partnerima, lokalnim i regionalnim tijelima i drugim relevantnim dionicima.

(9) Talijansko neovisna fiskalna institucija (Parlamentarni ured za proračun) izdalo je mišljenje o makroekonomskoj prognozi i makroekonomskim pretpostavkama na kojima se temelji višegodišnje kretanje neto rashoda. Potvrdilo je makroekonomski scenarij za razdoblje obuhvaćeno planom (2024. – 2029.) te je zaključilo da su prognoze glavnih makroekonomskih varijabli unutar prihvatljivih intervala, iako se neke nalaze na gornjoj granici, a opći izgledi ovise o potpunoj i pravodobnoj provedbi plana za oporavak i otpornost te o stabilnom međunarodnom kontekstu.

(10) Parlament je plan odobrio 9. listopada nakon saslušanja nekoliko dionika, što je uobičajeno za parlamentarna potvrđivanja dokumenata za proračunsko planiranje.

Drugi povezani procesi

(11) Vijeće je 26. srpnja 2024. utvrdilo da u Italiji postoji prekomjerni deficit jer nije ispunjen kriterij deficita ([7]). Ova se preporuka podudara s preporukom Vijeća u skladu s člankom 126. stavkom 7. UFEU-a s ciljem okončanja stanja prekomjernog državnog deficita u Italiji ([8]). Istodobnim donošenjem tih preporuka, što je prilagođeno i opravdano zbog prelaska na novi okvir gospodarskog upravljanja, osigurava se usklađenost preporučene prilagodbe.

(12) Italija je 15. listopada 2024. dostavila svoj nacrt proračunskog plana za 2025. Komisija je 26. studenoga 2024. donijela mišljenje o tom nacrtu proračunskog plana ([9]).

(13) Komisija je 19. lipnja 2024. zaključila da u Italiji postoje makroekonomske neravnoteže. Posebice, u Italiji su prisutne slabosti povezane s visokim državnim dugom i slabim rastom produktivnosti, u kontekstu nestabilnosti na tržištu rada i određenih preostalih nedostataka u financijskom sektoru, koji su prekogranično relevantni ([10]).

(14) Vijeće je 21. listopada 2024. Italiji uputilo nekoliko preporuka u kontekstu europskog semestra ([11]).

SAŽETAK I KOMISIJINA OCJENA PLANA

(15) U skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2024/1263 Komisija je ocijenila plan kako slijedi:

Kontekst: makroekonomsko i fiskalno stanje i izgledi

(16) U Italiji je 2023. zabilježen rast gospodarske aktivnosti od 0,7 % zbog potrošnje i ulaganja, kao i javnih poticaja. Rastu je doprinio i neto izvoz, dok ga je negativan ciklus zaliha oslabio. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024. očekuje se rast gospodarstva za 0,7 % u 2024. zbog toga što se ulaganja i dalje povećavaju, a privatna potrošnja stagnira. Očekuje se da će neto izvoz poduprijeti rast zahvaljujući smanjenju uvoza, dok će ga zalihe oslabiti. U 2025. predviđa se povećanje realnog BDP-a za 1,0 % potaknuto potrošnjom kućanstava koju podupire rast realnih plaća, dok će se ukupna ulaganja tek neznatno povećati zbog sve manje radova na obnovi stambenih nekretnina. U 2026. predviđa se povećanje realnog BDP-a za 1,2 % jer se kapitalni rashodi ubrzavaju zahvaljujući potrošnji povezanoj s planom za oporavak i otpornost i lakšim uvjetima financiranja. Tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom (tj. 2024. – 2026.) očekuje se da će se rast potencijalnog BDP-a u Italiji neznatno smanjiti s 1,3 % u 2024. na 0,9 % u 2026. Stopa nezaposlenosti u 2023. iznosila je 7,7 %, a Komisija predviđa da će u 2024. iznositi 6,8 %, u 2025. 6,3 % i u 2026. 6,2 %. Predviđa se smanjenje inflacije (deflatora BDP-a) s 5,8 % u 2023. na 1,6 % u 2024. odnosno na 1,9 % u 2025. i 1,8 % u 2026.

([7]) SL L, 1.8.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2124/oj.
([8]) Preporuka za Preporuku Vijeća u cilju okončanja stanja prekomjernog deficita u Italiji, 26.11.2024., COM(2024) 954 final.
([9]) Mišljenje Komisije o nacrtu proračunskog plana Italije, 26.11.2024., C(2024) 9057 final.
([10]) „Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci", COM(2024) 600 final, Dodatak 4.
([11]) Preporuka Vijeća od 21. listopada 2024. o ekonomskoj, proračunskoj i strukturnoj politici te politici zapošljavanja Italije.

(17) Kad je riječ o fiskalnim kretanjima, deficit opće države u Italiji iznosio je 2023. 7,2 % BDP-a. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024. predviđa se da će u 2024. dosegnuti 3,8 % BDP-a, u 2025. dodatno se smanjiti na 3,4 % BDP-a, a u 2026. bez promjene politika na 2,9 % BDP-a. Jesenska prognoza Europske komisije 2024. uključuje talijanski nacrt proračuna za 2025., koji je vlada u listopadu dostavila nacionalnom parlamentu. Na kraju 2023. dug opće države iznosio je 134,8 % BDP-a. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024. očekuje se povećanje udjela duga u BDP-u na 136,6 % krajem 2024. Unatoč primarnim suficitima, predviđa se daljnje povećanje udjela duga na 138,2 % BDP-a krajem 2025. i 139,3 % krajem 2026. Komisija u svojoj fiskalnoj prognozi ne uzima u obzir obveze politike preuzete u srednjoročnim planovima sve dok one ne budu vjerodostojno najavljene i dovoljno detaljno razrađene u konkretne mjere politike.

Kretanje neto rashoda i glavne makroekonomske pretpostavke iz plana

(18) Talijanski nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan odnosi se na razdoblje 2025. – 2029. i sedmogodišnju fiskalnu prilagodbu.

(19) Plan sadržava sve informacije propisane u članku 13. Uredbe (EU) 2024/1263.

(20) Italija se u planu obvezala na kretanje neto rashoda navedeno u tablici 2, što odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 1,6 % u razdoblju 2025. – 2029. Osim toga, Italija se obvezala na provedbu reformi i ulaganja radi produljenja razdoblja prilagodbe na sedam godina (2025. – 2031.), kad se planira prosječni rast neto rashoda od 1,5 %. Prosječni rast neto rashoda tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2031.) naveden u planu isti je kao u referentnom smjeru kretanja koji je Komisija dostavila 21. lipnja 2024. U planu se predviđa postupno smanjenje rasta potencijalnog BDP-a s 1,4 % u 2024. na 0,3 % u 2031. Osim toga, u planu se očekuje da će stopa rasta deflatora BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe i dalje biti uglavnom stabilna na oko 2 %.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na dug opće države

(21) Ako se ostvare preuzete obveze za kretanje neto rashoda iz plana i temeljne pretpostavke, dug opće države trebao bi se, prema planu, povećati na 137,8 % BDP-a krajem 2026. (s 135,8 % BDP-a u 2024.), a zatim bi se trebao smanjiti na 132,5 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2031.), u skladu s tablicom u nastavku. Očekuje se da će se nakon prilagodbe u srednjoročnom razdoblju (tj. do 2041.) udio duga postupno smanjivati u skladu s planom i do 2041. dosegnuti 113,7 %. Zato bi se prema planu udio duga opće države smanjio do kraja razdoblja prilagodbe (2031.). To je na temelju pretpostavki iz plana moguće jer se u svim deterministčkim testiranjima otpornosti na stres iz Komisijine analize održivosti duga predviđa da će se dug tijekom deset godina nakon razdoblja prilagodbe smanjivati, a stohastičke projekcije pokazuju dovoljno visoku vjerojatnost smanjenja duga.

Stoga se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem duga iz članka 6. točke (a) i članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Tablica 2: Kretanje neto rashoda i glavne pretpostavke iz plana Italije

						Produljenje razdoblja prilagodbe				
	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	Prosjek tijekom razdoblja trajanja plana 2025. – 2029.	Prosjek tijekom razdoblja prilagodbe 2025. – 2031.
Rast neto rashoda (godišnje, %)	- 1,9	1,3	1,6	1,9	1,7	1,5	1,1	1,2	1,6	1,5
Rast neto rashoda (kumulativno, od bazne godine 2023., %)	- 1,9	- 0,7	0,9	2,8	4,6	6,2	7,4	8,7	nije primjenjivo	nije primjenjivo

						Produljenje razdoblja prilagodbe				
	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	Prosjek tijekom razdoblja trajanja plana 2025. – 2029.	Prosjek tijekom razdoblja prilagodbe 2025. – 2031.
Rast potencijalnog BDP-a (%)	1,4	1,3	1,1	1,0	0,9	0,7	0,5	0,3	1,0	0,8
Inflacija (rast deflatora BDP-a) (%)	1,9	2,1	2,0	1,8	2,0	2,0	2,1	2,2	2,0	2,0

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Italije i izračuni Komisije.

Tablica 3: Kretanja duga i salda opće države u planu Italije

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	2041.
Dug države (% BDP-a)	134,8	135,8	136,9	137,8	137,5	136,4	134,9	133,9	132,5	113,7
Saldo države (% BDP-a)	- 7,2	- 3,8	- 3,3	- 2,8	- 2,6	- 2,3	- 1,8	- 1,7	- 1,5	- 1,9

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Italije.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na saldo opće države

(22) Na temelju kretanja neto rashoda i pretpostavki iz plana deficit opće države trebao bi se smanjiti na 2,8 % BDP-a u 2026. i na 1,5 % BDP-a u 2031. Stoga prema planu saldo opće države do kraja razdoblja prilagodbe (2031.) neće premašiti referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Osim toga, državni deficit tijekom deset godina nakon razdoblja prilagodbe (tj. do 2041.) neće premašiti 3 % BDP-a. Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem deficita iz članka 6. točke (b) i članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Vremenski profil fiskalne prilagodbe

(23) Vremenski profil fiskalne prilagodbe iskazane kao promjena strukturnog primarnog salda, kako je opisano u planu, blago je pomaknut na početak razdoblja u odnosu na linearno kretanje propisano u članku 6. točki (c) Uredbe (EU) 2024/1263. Konkretno, predviđa se poboljšanje strukturnog primarnog salda za 0,6 % u 2025. i 2026., nakon čega slijedi poboljšanje od 0,5 % BDP-a svake godine do 2031. Stoga je fiskalna prilagodba u prve četiri godine provedbe plana više nego razmjerna u odnosu na ukupnu prilagodbu. Zato se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim sa zaštitnom klauzulom kojom se izbjegava prilagodba na kraju razdoblja iz članka 6. točke (c) Uredbe (EU) 2024/1263.

Tablica 4: Kretanja strukturnog primarnog salda u planu Italije

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.
Strukturni primarni saldo (% BDP-a)	- 4,5	- 0,5	0,0	0,6	1,1	1,6	2,2	2,7	3,2
Promjena strukturnog primarnog salda (u postotnim bodovima)	nije primjenjivo	4,0	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Italije.

Usklađenost plana s postupkom u slučaju prekomjernog deficita

(24) Kretanje neto rashoda utvrđeno u planu u skladu je sa zahtjevima u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita (posebno s minimalnom godišnjom strukturnom prilagodbom utvrđenom u članku 3. stavku 4. trećem podstavku Uredbe Vijeća (EZ) 1467/97).

Usklađenost plana sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit

(25) Zahtjev iz preventivnog dijela iz članka 8. Uredbe (EU) 2024/1263 u pogledu zaštitne mjere za otpornost na deficit, čiji je cilj osigurati zajedničku marginu u odnosu na referentnu vrijednost deficita od 3 % BDP-a, primjenjuje se na Italiju od 2027. jer se predviđa da će deficit od 2026. biti ispod 3 % BDP-a. Stoga od 2027. godišnja prilagodba strukturnog primarnog salda ne bi trebala biti manja od 0,25 % BDP-a ako je strukturni deficit u prethodnoj godini bio veći od 1,5 % BDP-a kako bi se postigla zajednička margina otpornosti u strukturnom smislu od 1,5 % BDP-a. Godišnja fiskalna prilagodba koja je rezultat obveza provedbe politike iz plana i makroekonomskih pretpostavki veća je od 0,25 % svake od sljedećih godina: 2027., 2028., 2029., 2030. i 2031. Zato se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit.

Usklađenost plana sa zaštitnom mjerom za održivost duga

(26) U skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2024/1263 udio duga bi se morao smanjivati u prosjeku za najmanje jedan postotni bod godišnje sve dok ne padne ispod 90 %, a nakon toga bi se trebao smanjivati u prosjeku za 0,5 postotnih bodova, jer će prema planu dug opće države u razdoblju prilagodbe iznositi više od 90 % BDP-a. To se prosječno smanjenje izračunava za razdoblje 2027. – 2031., tj. počevši od godine u kojoj bi postupak u slučaju prekomjernog deficita bio ukinut u skladu s planom, a iznosi 1,2 postotna boda (vidjeti tablicu 3). Zato se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim sa zaštitnom mjerom za održivost duga.

Makroekonomske pretpostavke iz plana

(27) Plan se temelji na pretpostavkama koje se razlikuju od pretpostavki koje je Komisija 21. lipnja 2024. dostavila Italiji. Posebice, u planu se koriste različite pretpostavke za devet varijabli, a to su početna točka (tj. strukturni primarni saldo u 2024.), rast potencijalnog BDP-a, rast realnog BDP-a, nominalna implicitna kamatna stopa, fiskalni multiplikator, prilagodbe stanja i tokova, jednokratne mjere, pretpostavke o prihodima (tj. pretpostavljene elastičnosti) i smanjenje proizvodnog jaza. Osim toga, fiskalna prilagodba blago je naglašena na početku razdoblja. U nastavku se navodi ocjena tih razlika u pretpostavkama. Razlike u pretpostavkama koje najviše utječu na prosječni rast neto rashoda navedene su u nastavku, zajedno s analizom svake razlike zasebno.

— U planu se pretpostavlja povoljnija početna fiskalna pozicija, uz pretpostavku proračunskog deficita od 3,8 % BDP-a za 2024., dok se referentni smjer kretanja temelji na pretpostavci od 4,4 % BDP-a. To podrazumijeva bolji početni strukturni primarni saldo u talijanskim projekcijama u okviru analize održivosti duga (- 0,5 % u usporedbi s - 1,1 % BDP-a u referentnom smjeru kretanja). To odražava novije fiskalne podatke (s višim poreznim prihodima nego što se očekivalo u pretpostavkama Komisije iz prethodnih smjernica te ažuriranim procjenama rashoda). To je uglavnom u skladu s jesenskom prognozom Europske komisije 2024. Ta razlika

u pretpostavkama doprinosi nešto većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Ta se pretpostavka smatra opravdanom.

— Italija predviđa nešto veći (0,1 postotni bod) prosječni rast potencijalnog BDP-a u cijelom razdoblju prilagodbe 2025. – 2031. u usporedbi s referentnim smjerom kretanja (0,8 % u odnosu na 0,7 %). To odražava ažuriranje makroekonomskih izgleda i u skladu je sa zajednički usuglašenom metodologijom. To ažuriranje doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Ta se pretpostavka smatra opravdanom.

— U planu se predviđa nešto niži prosječni deflator BDP-a u razdoblju 2025. – 2031. od onoga iz pretpostavki Komisije (2,0 % u odnosu na 2,1 %). Na temelju podataka o realizaciji do drugog tromjesečja, plan za 2024. predviđa deflator BDP-a od 1,9 %, što je manje od 2,2 % koliko je predvidjela Europska komisija. Deflator BDP-a u 2025. i dalje je 0,3 postotna boda viši nego u prethodnim smjernicama, dok će u razdoblju 2027. – 2029. biti niži. To doprinosi manjem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Ta se pretpostavka smatra opravdanom.

— U planu se pretpostavlja razboritija elastičnost prihoda, za razliku od jedinične elastičnosti u odnosu na potencijalni BDP prema pretpostavkama Komisije. To doprinosi manjem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Ta se pretpostavka smatra opravdanom.

Preostale razlike ne utječu bitno na prosječni rast neto rashoda u odnosu na pretpostavke Komisije. Sve razlike u pretpostavkama, promatrane zajedno, općenito dovode do jednakog prosječnog rasta neto rashoda u planu i u referentnom smjeru kretanja. Komisija će ovu analizu pretpostavki iz plana uzeti u obzir pri budućim ocjenama usklađenosti s kretanjem neto rashoda.

Fiskalna strategija iz plana

(28) U skladu s indikativnom fiskalnom strategijom iz plana, preuzete obveze o neto rashodima bit će ispunjene ograničenjem rashoda i diskrecijskim povećanjima prihoda. U planu se posebno spominje razboritije i učinkovitije upravljanje javnim rashodima uz veće prihode od borbe protiv utaje poreza. Specifikacija mjera politike koje treba donijeti potvrđuje se ili prilagođava i kvantificira u godišnjim proračunima. Istodobno je provedba indikativne fiskalne strategije izložena rizicima koji proizlaze iz mogućeg stvarnog rasta realnog BDP-a po nižoj stopi od one koja je navedena u planu Italije te iz ograničenih pojedinosti plana o predviđenoj fiskalnoj strategiji (kako je prethodno ocijenjeno). Osim toga, u nacrtu proračunskog plana za 2025. navode se mjere politike koje će pomoći da se ispune obveze o neto rashodima za 2025. ([12])

Skup obveza u pogledu reformi i ulaganja iz plana na kojem se temelji produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe

(29) Italija se u planu obvezala na 24 reforme i ulaganja kojima je cilj povećanje potencijalnog rasta i fiskalne održivosti, a na kojima se temelji produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe s četiri na sedam godina. Skup reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe sastoji se od nekoliko obveza iz plana za oporavak i otpornost te nekih novih reformi i ulaganja. To uključuje sljedeće mjere:

— Reforme i ulaganja u području građanskog pravosuđa: mjere su povezane s M1C1 reformom 1.4. (građansko pravosuđe) uključenom u plan za oporavak i otpornost, čije se konačne ključne etape i ciljne vrijednosti trebaju ostvariti do drugog tromjesečja 2026. Plan uključuje dodatne obveze koje su općenito usmjerene na i. osiguravanje provedbe reforme u području nesolventnosti, među ostalim kontinuiranom potporom sudovima u pitanjima nesolventnosti i sustavnim prikupljanjem podataka; ii. povećanje učinkovitosti građanskih sudova smanjenjem broja neriješenih predmeta i vremena potrebnog za rješavanje predmeta; i iii. poboljšanje učinkovitosti cjelokupnog pravosudnog sustava. Kako bi se te intervencije provele, potrebno je osigurati odgovarajuće ljudske resurse u sudskom sustavu. Očekuje se da će odgovarajući ključni koraci biti dovršeni do četvrtog tromjesečja 2029.

([12]) Vidjeti Mišljenje Komisije o nacrtu proračunskog plana Italije, 26.11.2024., C(2024) 9057 final.

— Reforme i ulaganja u području porezne uprave: mjere su povezane s reformom 1.12. (reforma porezne uprave) uključenom u plan za oporavak i otpornost, čije se konačne ključne etape i ciljne vrijednosti trebaju ostvariti do drugog tromjesečja 2026. Plan uključuje dodatne obveze koje su općenito usmjerene na daljnje povećanje prihoda koji proizlaze iz: i. aktivnosti sprečavanja i izvršavanja u području ispunjavanja poreznih obveza, uključujući prihode ostvarene pismima o usklađenosti i prilagođenijim strategijama za usklađenost; ii. usmjerenije mjere protiv izbjegavanja plaćanja poreza koje se temelje na riziku, među ostalim na osnovi širih interoperabilnih skupova poreznih podataka i tehnika umjetne inteligencije. Očekuje se da će druge zakonodavne mjere ojačati borbu protiv utaje poreza do koje dolazi zbog nepodnošenja poreznih prijava uvođenjem snažnijih poticaja za porezne obveznike i širom upotrebom sljedivih sredstava plaćanja. Druge mjere usmjerene su na poboljšanje sigurnosti u odnosu između poreznih obveznika i porezne uprave skraćivanjem prosječnog vremena povrata PDV-a. Očekuje se da će ključni koraci povezani s prethodno navedenim mjerama u području porezne uprave biti dovršeni do četvrtog tromjesečja 2029.

— Reforme i ulaganja u području poslovnog okruženja: mjere su povezane s reformom 2. (godišnji zakoni o tržišnom natjecanju iz 2021., 2022., 2023. i 2024.) uključenom u plan za oporavak i otpornost, čije se konačne ključne etape i ciljne vrijednosti trebaju ostvariti do četvrtog tromjesečja 2025. Plan uključuje dodatne obveze koje su općenito usmjerene na daljnje poboljšanje poslovnog okruženja i. povećanjem javnih rashoda za istraživanje i razvoj; ii. racionaliziranjem i pojednostavnjenjem poticaja za poduzeća; iii. donošenjem godišnjih zakona o tržišnom natjecanju radi poticanja učinkovitosti i gospodarskog rasta, među ostalim liberalizacijom i uklanjanjem uskih grla i prepreka ulasku (ujedno zakonodavne ili regulatorne prirode) na temelju odgovarajućih procjena regulatornog učinka i iv. donošenjem okvirnog zakona o MSP-ovima, provedbom instrumenata i ažuriranja na godišnjoj osnovi. Očekuje se da će odgovarajući ključni koraci biti dovršeni do četvrtog tromjesečja 2029.

— Reforme u području javne uprave: mjere su povezane s M1C1 reformom 1.9. (reforma zapošljavanja u javnom sektoru i reforma pojednostavnjenja) uključenom u plan za oporavak i otpornost, čije se konačne ključne etape i ciljne vrijednosti trebaju ostvariti do drugog tromjesečja 2026. Plan uključuje dodatne obveze usmjerene na: i. promicanje vertikalne i horizontalne mobilnosti i ii. poticanje okvira koji se temelji na uspješnosti. Očekuje se da će odgovarajući ključni koraci biti dovršeni do četvrtog tromjesečja 2028.

— Reforme i ulaganja u području skrbi o djeci: mjere su povezane s ulaganjem 1.1. (plan za vrtiće i predškolske ustanove te usluge ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja) uključenim u plan za oporavak i otpornost, čije se konačne ključne etape i ciljne vrijednosti trebaju ostvariti do drugog tromjesečja 2026. Mjere su usmjerene na: i. povećanje godišnjih javnih rashoda za pokrivanje operativnih troškova postojećih i novih ustanova za skrb za djecu, uključujući one uspostavljene u okviru plana za oporavak i otpornost, ii. poboljšanje dostupnosti mjesta za skrb za djecu i iii. povećanje cjenovne pristupačnosti skrbi za djecu. Očekuje se da će odgovarajući ključni koraci biti dovršeni do četvrtog tromjesečja 2027.

— Reforme i ulaganja u području javnih rashoda: mjere su povezane s reformom 1.13. (reforma okvira za preispitivanje potrošnje) uključenom u plan za oporavak i otpornost, čije se konačne ključne etape i ciljne vrijednosti trebaju ostvariti do drugog tromjesečja 2026. Plan uključuje dodatne obveze usmjerene na: i. jačanje kapaciteta za programiranje, praćenje i evaluaciju javne potrošnje, ii. jačanje nadležnosti Ministarstva gospodarstva i financija za provođenje inspekcija upravljanja javnom potrošnjom svih subjekata koji primaju javnu potporu, uključujući podnacionalna tijela i poduzeća u državnom vlasništvu i iii. reformu okvira za kontrolu javnih rashoda središnjih javnih uprava, među ostalim povećanjem financijske odgovornosti uprava. Očekuje se da će odgovarajući ključni koraci biti dovršeni do drugog tromjesečja 2029.

— Plan uključuje reforme u području porezne uprave i u području racionalizacije poduzeća u državnom vlasništvu koje su nove u odnosu na plan za oporavak i otpornost. Točnije, u području oporezivanja plan uključuje obveze usmjerene na: i. pojednostavnjenje poreznog sustava preispitivanjem i racionalizacijom poreznih rashoda, među ostalim i u područjima subvencija štetnih za okoliš, ii. strukturno smanjenje poreznog opterećenja za obitelji s niskim i srednjim dohotkom i podupiranje zapošljavanja i iii. ažuriranje katastarskog registra evidentiranjem nekretnina koje trenutačno nisu unesene i ažuriranjem katastarskih vrijednosti za zgrade koje su bile obuhvaćene javnim programima za energetsku učinkovitost i/ili intervencijama za obnovu kuća. Očekuje se da će odgovarajući ključni koraci biti dovršeni do četvrtog tromjesečja 2028. U području poduzeća u državnom vlasništvu plan uključuje obveze usmjerene na racionalizaciju i poboljšanje učinkovitosti poduzeća u državnom vlasništvu u skladu s nacionalnim zakonodavstvom (Zakonodavna uredba br. 175/2016) osiguravanjem i, prema potrebi, jačanjem provedbe pravnog okvira. Očekuje se da će odgovarajući ključni korak biti dovršen do četvrtog tromjesečja 2027.

(30) U skladu s člankom 14. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/1263, svaka reforma i svako ulaganje na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe trebaju biti dovoljno detaljni, naglašeni na početku razdoblja, vremenski ograničeni i provjerljivi.

(31) Obveze iz plana za oporavak i otpornost na kojima se temelji produljenje obuhvaćaju bitne reforme i ulaganja kojima je cilj povećanje fiskalne održivosti i potencijala za rast gospodarstva. Osim toga, Italija se obvezala da će u razdoblju na koje se srednjoročni fiskalno-strukturni plan odnosi nastaviti s reformama i očuvati razine javnih ulaganja koja financira država dosegnute tijekom razdoblja na koje se plan za oporavak i otpornost odnosi (vidjeti tablicu 5 u nastavku). Obveze će se pratiti tijekom provedbe plana. Prema tome, obveze iz plana za oporavak i otpornost mogu se uzeti u obzir za produljenje razdoblja prilagodbe, kako je navedeno u članku 36. stavku 1. točki (d) Uredbe (EU) 2024/1263.

(32) Očekuje se da će reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje održivo poboljšati potencijal za rast i otpornost gospodarstva Italije, kako je propisano u članku 14. stavku 2. točki (a) Uredbe (EU) 2024/1263. U talijanskom planu navodi se očekivani učinak nekih reformi na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe (posebno u području zapošljavanja u javnom sektoru, poslovnog okruženja i građanskog pravosuđa) na rast BDP-a. Za simulaciju je korišten makroekonomski model QUEST-III R&D koji je razvila Europska komisija. Prema planu, te reforme koje vrijede za produljenje razdoblja prilagodbe počele bi proizvoditi prve učinke na gospodarstvo 2028. te se procjenjuje (u opreznom scenariju) da će 2031. dovesti do ukupnog povećanja razine BDP-a za 0,5 %. Točnije, očekuje se da će se reformama u području zapošljavanja u javnom sektoru razina BDP-a u 2031. povećati za 0,2 %, reformama u području građanskog pravosuđa za 0,2 %, a reformama u području poslovnog okruženja za 0,1 %. U planu se procjenjuje i da će još neprovedene reforme i ulaganja iz plana za oporavak i otpornost imati učinak povećanja razine BDP-a u 2031. za 3,2 % (od čega se 1,7 % odnosi na reforme, a 1,5 % na ulaganja). Općenito, uzimajući u obzir još neprovedene reforme i ulaganja iz plana za oporavak i otpornost i dio reformi na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe, procjenjuje se da će se razina BDP-a do 2031. povećati za 3,8 % u odnosu na osnovni scenarij. Plan uključuje i analizu osjetljivosti. U nepovoljnom scenariju učinak reformi na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe na razinu BDP-a smanjio bi se na 0,3 % (s 0,5 % u opreznom scenariju). Općenito, procjene navedene u planu smatraju se uvjerljivima.

(33) Očekuje se da će reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje poduprijeti fiskalnu održivost, kako je propisano u članku 14. stavku 2. točki (b) Uredbe (EU) 2024/1263. U planu se prikazuje kretanje udjela duga u BDP-u u nekoliko scenarija u skladu s analizom održivosti duga na kojoj se temelji plan (2025. – 2041.): u scenariju politike na kojem se temelji plan i u alternativnim scenarijima u kojima je izoliran učinak većeg rasta potencijalnog i realnog BDP-a („plan + reforme”) i u kojima je obuhvaćen i učinak na javne prihode („plan + reforme + promjena prihoda”). U prvom alternativnom scenariju učinak reformi na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe je poboljšanje izgleda za rast BDP-a. To dovodi do većeg smanjenja udjela duga u BDP-u u usporedbi sa scenarijem politike na kojem se temelji plan, što je vidljivo od 2030. Udio duga u BDP-u još bi se više smanjio te bi 2041. dosegnuo razinu od 109,6 %. Ako se uzme u obzir i poboljšanje primarnog salda nakon povećanja prihoda ostvarenog većim rastom (tj. ako se uzme u obzir poboljšanje primarnog salda primjenom poluelastičnosti prihoda na promijenjenu ciklički poziciju), udio duga dodatno bi se smanjio na 102,5 % BDP-a. Općenito, procjene navedene u planu smatraju se uvjerljivima. Učinak reformi na kojima se temelji produljenje može se dodatno razmotriti. Konkretno, iako u ovoj fazi nisu utvrđene specifične ciljne vrijednosti za buduća preispitivanja potrošnje, može se očekivati da će postupak preispitivanja potrošnje dovesti do smanjenja stope rasta i razine javnih rashoda zahvaljujući poboljšanju učinkovitosti i doprinijeti strukturi proračuna kojom se više potiče rast jer će omogućiti da se ponovno odrede prioriteti rashoda u korist stavaka kojima se više potiče rast, što će pozitivno utjecati na fiskalnu održivost. Očekuje se da će se mjerama u području porezne uprave pružiti veći poticaji za rast jer će se smanjiti porezno opterećenje rada i osigurati pravedan, učinkovit i progresivan porezni sustav, što će pozitivno utjecati na fiskalnu održivost. Kad je riječ o mjerama u području naplate poreza, iako je konkretna ciljna vrijednost utvrđena samo za jednu mjeru porezne discipline (oko 0,1 % BDP-a), očekuje se da će se porezna disciplina dodatno poboljšati drugim mjerama. Mjerama u području skrbi za djecu trebala bi se u srednjoročnom razdoblju povećati ponuda radne snage te poduprijeti javni prihodi i fiskalna održivost. Naposljetku, iako konkretne pojedinosti još nisu dostupne, očekuje se da će i mjera koja se odnosi na poduzeća u državnom vlasništvu imati pozitivan učinak, u skladu s njezinim ambicijama.

(34) Reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje doprinose zajedničkim prioritetima EU-a, kako je propisano u članku 14. stavku 2. točki (c) Uredbe (EU) 2024/1263. Konkretno, očekuje se da će sve reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje doprinijeti socijalnoj i gospodarskoj otpornosti: i. daljnjim skraćivanjem sudskih postupaka, smanjenjem broja neriješenih predmeta u pravosuđu i dovršetkom poticanja procesa digitalne tranzicije,

ii. jačanjem obveza u području borbe protiv utaje poreza jer će se ojačati mjere koje su već uključene u plan za oporavak i otpornost, iii. poboljšanjem temeljnih uvjeta pod kojima posluju poduzeća i ulagatelji jer će se promicati jače tržišno natjecanje i veća učinkovitost javne uprave, kao i smanjenjem administrativnog opterećenja i prepreka koji otežavaju pristup kreditima te poticanjem veće dinamičnosti poduzeća, njihova širenja i većih ulaganja, iv. jačanjem ljudskog kapitala javne uprave kako bi se povećale produktivnost, kvaliteta i količina pruženih javnih usluga, v. omogućavanjem učinkovitije javne potrošnje, a posebno u prioritetnim područjima, uključujući istraživanje i razvoj te skrb za djecu. Osim toga, očekuje se da će reforme i ulaganja u području javne uprave doprinijeti poboljšanju općeg poslovnog okruženja većom učinkovitošću u upravljanju zapošljavanjem u javnom sektoru, posebno jačanjem napredovanja zaposlenih, horizontalne mobilnosti i sustava evaluacije uspješnosti.

(35) Reformama i ulaganjima na kojima se temelji produljenje namjeravaju se provesti relevantne ([13]) preporuke izdane u okviru europskog semestra, uključujući one izdane u postupku u slučaju makroekonomskih neravnoteža, kako je propisano u članku 14. stavku 2. točki (d) Uredbe (EU) 2024/1263. Konkretno, mjerama u području porezne uprave namjerava se provesti fiskalno-strukturna preporuka u kojoj se od Italije zahtijeva da u razdoblju od 2019. do 2024. porezni sustav učini poticajnijim za rast, posebno poboljšanjem sastava državnih prihoda te podupiranjem rasta i fiskalne održivosti (vidjeti i prethodno navedeno). Isto tako, očekuje se da će mjere u području upravljanja rashodima i mjere za racionalizaciju poduzeća u državnom vlasništvu doprinijeti strukturi proračuna kojom se više potiče rast, što će pozitivno utjecati na fiskalnu održivost (vidjeti i prethodno navedeno). Preporuka za razdoblje 2019. – 2024. o pravosuđu namjerava se provesti mjerama za nesolventnost te nizom ulaganja u povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava. Očekuje se da će se mjerama za javne službenike ojačati napredovanje u karijeri, horizontalna mobilnost i sustav trajnog ocjenjivanja, a cilj je tih mjera provesti preporuke iz 2019. i 2020. o javnoj upravi. Očekuje se da će se donošenjem zakona o tržišnom natjecanju na godišnjoj osnovi smanjiti prepreke tržišnom natjecanju i poboljšati poslovno okruženje, čime se žele provesti preporuke iz 2019. i 2024. o tržišnom natjecanju i poslovnom okruženju. Cilj je mjera u području skrbi za djecu poduprijeti sudjelovanje žena na tržištu rada i doprinijeti suzbijanju negativnih demografskih trendova u skladu s preporukama iz 2019. i 2024. o politici zapošljavanja i socijalnoj politici. Sve prethodno navedene preporuke relevantne su u okviru postupka u slučaju makroekonomskih neravnoteža.

(36) Plan omogućuje održavanje prosječne planirane ukupne razine javnih ulaganja koja financira država realizirane tijekom razdoblja obuhvaćenog planom za oporavak i otpornost, kako je propisano u članku 14. stavku 4. Uredbe (EU) 2024/1263.

Tablica 5: Planirana javna ulaganja koja financira država (% BDP-a)

Prosječna razina u razdoblju od 2021. do 2026.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	Prosjek tijekom razdoblja trajanja plana
2,9	3,1	2,9	3,3	3,3	3,2	3,2

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Italije.

(37) Naposljetku, skup obveza u pogledu reformi i ulaganja na kojem se temelji produljenje može se smatrati usklađenim s obvezama iz plana za oporavak i otpornost i sporazuma o partnerstvu dogovorenog u okviru višegodišnjeg financijskog okvira, kako je propisano u članku 14. stavku 4. Uredbe (EU) 2024/1263.

(38) Zaključeno je da reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe ispunjavaju kriterije iz članka 14. Uredbe (EU) 2024/1263. Stoga se razdoblje prilagodbe može produljiti s četiri na sedam godina, kako je navedeno u planu.

([13]) „Relevantnima" se smatraju preporuke za pojedinu zemlju: i. koje je Vijeće donijelo od 2019. nadalje, ii. za koje država članica još nije postigla „potpun" ili „znatan" napredak u provedbi i koje nisu zastarjele (ocijenjeno kao „nije ocijenjeno / nema dodatnih informacija"), kako je ocijenjeno u posljednjem postupku nadzora u okviru europskog semestra (dostupno u bazi podataka CeSaR (europa.eu)), iii. koje nisu povezane isključivo s fiskalnim pitanjima koja se odnose na Pakt o stabilnosti i rastu i iv. koje se ne odnose na isto, preformulirano pitanje.

Druge namjeravane reforme i ulaganja iz plana kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije

(39) Osim reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe, u planu se opisuju planirane politike za druge reforme i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju, što uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža, i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Plan uključuje 119 reformi i ulaganja, od kojih se 65 financijski podupire u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost.

(40) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu pravedne zelene i digitalne tranzicije, što uključuje klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan sadržava skup reformi i ulaganja. Očekuje se da će zelenoj tranziciji doprinijeti mjere za održivo financiranje, uključujući mjere za smanjenje nedostataka u pokrivenosti osiguranjem, zelene obveznice te niz mjera u okviru misija 2. i 7. plana za oporavak i otpornost. Očekuje se da će se tim mjerama provesti preporuke iz 2022. i 2023. o energetskoj infrastrukturi, energetskoj učinkovitosti i održivoj mobilnosti. Digitalna tranzicija temelji se na ciljevima utvrđenima u programu politike za digitalno desetljeće i očekuje se da će na nju pozitivno utjecati, primjerice, nacionalna strategija za digitalne vještine ili nastavak mjera iz plana za oporavak i otpornost, među ostalim onih koje se odnose na digitalnu infrastrukturu, važnih projekata od zajedničkog europskog interesa, mjera za jačanje prijenosa tehnologije (putem centara stručnosti i centara za digitalne inovacije) i digitalizacije središnjih javnih uprava. Te će mjere doprinijeti i provedbi preporuka o javnoj upravi, pravosudnom sustavu i digitalnoj povezivosti upućenih Italiji u razdoblju od 2019. do 2024. koje su relevantne u okviru postupka u slučaju makroekonomskih neravnoteža.

(41) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu socijalne i gospodarske otpornosti, što uključuje europski stup socijalnih prava, plan sadržava niz mjera i ulaganja, primjerice jačanje doplatka Assegno Unico Universale, daljnje povećanje ponude vrtića i usluga ranog i predškolskog odgoja te jačanje roditeljskog dopusta. Na obrazovni sustav pozitivno će utjecati i mjere kao što je Agenda Sud za jačanje osnovnih vještina na jugu i daljnji rad na strukovno usmjerenom obrazovanju, uz reformu stručnih i tehničkih ustanova te nacionalnih i regionalnih planova za vještine. Očekuje se da će i mjere za obrazovanje odraslih, posebno one koje se odnose na usporednu tranziciju, i tržište rada, primjerice program GOL i mjere za smanjenje teritorijalnog jaza na tržištu rada, doprinijeti jačanju socijalne i gospodarske otpornosti. Očekuje se da će na potonje pozitivno utjecati i reforme za jačanje tržišta kapitala kako bi se poduzećima, a posebno MSP-ovima, olakšao pristup financiranju. Očekuje se da će se tim mjerama provesti i preporuke koje su upućene od 2019. do 2024. o funkcioniranju tržišta rada, aktivnim politikama tržišta rada, vještinama i obrazovanju koje su relevantne u okviru postupka u slučaju makroekonomskih neravnoteža, kao i preporuke o jednakim mogućnostima, socijalnoj uključenosti, regionalnom razvoju i pristupu financiranju upućene u istom razdoblju. Plan sadržava, među ostalim, mjere za jačanje zdravstvenih ustanova (bolnice zajednice) i poboljšanje dostupnosti uređaja zdravstvene tehnologije u bolnicama kojima se namjeravaju provesti preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. o zdravstvenoj skrbi.

(42) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu energetske sigurnosti plan sadržava nekoliko mjera i ulaganja, uključujući, primjerice, ulaganje „Tirenska veza” ili smanjenje troškova priključivanja na plinsku mrežu biometana, kao i povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora kako bi se smanjila strateška ovisnost o uvezenim fosilnim gorivima, ili niz mjera za povećanje energetske učinkovitosti u privatnim i javnim zgradama. Očekuje se da će mjere i ulaganja uključeni u plan općenito doprinijeti provedbi preporuke o energetskoj sigurnosti.

(43) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu obrambenih sposobnosti u planu se podsjeća na mjere koje su već sadržane u planu za oporavak i otpornost, a odnose se na ulaganja u kibernetičku sigurnost i digitalizaciju Ministarstva obrane.

(44) Plan sadržava informacije o dosljednosti i, prema potrebi, komplementarnosti s fondovima kohezijske politike i planom za oporavak i otpornost Italije. Konkretno, u planu se ukratko navodi da se reforme i ulaganja iz plana kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra te doprinosi zajedničkim prioritetima Unije nastavljaju na mjere donesene u okviru plana za oporavak i otpornost i kohezijskih programa.

(45) Plan sadržava pregled potrebnih javnih ulaganja u Italiji povezanih sa zajedničkim prioritetima EU-a. U planu se za pravednu digitalnu tranziciju upućuje na ciljeve digitalnog desetljeća i navodi potreba za daljnjim ulaganjima kako bi se ispunile potrebe za digitalnim vještinama, uključujući ulaganja kojima se promiče poboljšanje znanja i prekvalifikacija radnika kako bi se ponuda i potražnja radne snage uskladile s novim izazovima i ublažile moguće negativne posljedice digitalne tranzicije, kao i dodatna ulaganja u digitalnu infrastrukturu, posebno za razvoj rubnih čvorova kako bi se postigao cilj za 2030. i poduprla digitalna transformacija poduzeća i javne uprave. Za pravednu zelenu tranziciju u planu se navodi potreba za većom dekarbonizacijom prometa, promjenom načina prijevoza i razvojem infrastrukture koja će pridonijeti održivijem prijevozu ljudi i robe, među ostalim jačanjem uloge željezničkog prijevoza. To je dopunjeno daljnjim ulaganjima u poboljšanje upravljanja i učinkovitost vodoopskrbnog sustava te u pripravnost zemlje na rizik od prirodnih katastrofa i klimatskih promjena, kao i ulaganjima kojima se jačaju bioraznolikost i ekosustavi. Neke od tih mjera dio su integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana. Kad je riječ o socijalnoj i gospodarskoj otpornosti, što uključuje europski stup socijalnih prava, u planu se navodi potreba za dodatnim ulaganjima u sljedećim područjima: i. tržište rada (jačanje aktivnih politika rada, održavanje ulaganja započetih kako bi se potaknulo sudjelovanje na tržištu rada i aktivnosti osposobljavanja potrebnih za usklađivanje vještina radnika s vještinama potrebnima na tržištima rada, među ostalim daljnjom provedbom mjera iz plana za oporavak i otpornost kao što su „dvojni sustav”, naukovanje i univerzalna javna služba), ii. obrazovanje i osposobljavanje (održavanje ulaganja započetih u okviru plana za oporavak i otpornost i inicijativa za smanjenje nedostatka vještina te rodnih i teritorijalnih razlika, među ostalim osiguravanjem proračunskih sredstava za Plan za nove vještine),

iii. smanjenje teritorijalnih razlika (nastavkom ulaganja u strateške sektore utvrđene u kohezijskoj politici i strateškom planu jedinstvene posebne gospodarske zone, uključujući hidrogeološki rizik, vodne resurse i obnovu nakon nepogode) i poboljšanje infrastrukture (razvijanjem intervencija koje su već pokrenute u okviru plana za oporavak i otpornost, među ostalim za mreže velikih brzina i regionalne željeznice, tehnološko i digitalno poboljšanje mreža TEN-T, luka i njihovih veza, uz povećanje infrastrukturnih ulaganja u jedinstvenu posebnu gospodarsku zonu), iv. podupiranje strateških lanaca opskrbe, inovacija i prijenosa tehnologije (nastavkom ulaganja u okviru plana za oporavak i otpornost u suradnju između sveučilišta, istraživačkih centara i poduzeća te u tehnološku i digitalnu transformaciju MSP-ova i poslovnih mreža te podupiranjem konkurentnosti u ključnim sektorima talijanskog gospodarstva i povećanjem ulaganja i u turistički sektor), v. zdravstveni sustav, mjere borbe protiv siromaštva i usluge ranog i predškolskog odgoja (daljnjim ulaganjem u zdravstveni sustav kako bi mreže opće medicine postale učinkovitije, uključujući mreže za zdravstvenu njegu u kući, objekte i telemedicinu za pomoć, modernizaciju velike zdravstvene opreme te istraživanje, osposobljavanje i razvoj vještina osoblja, daljnjim ulaganjem u borbu protiv siromaštva unatoč zaposlenju, u stambenu politiku i u smanjenje rizika od energetskog siromaštva, daljnjim poboljšanjem jeftinog pristupa uslugama ranog i predškolskog odgoja, kao i širenjem usluga skrbi za osobe s invaliditetom i osobe starije životne dobi koje nisu samodostatne). Kad je riječ o osiguravanju energetske sigurnosti, u planu se navodi potreba za dodatnim ulaganjima u izgradnju infrastrukture te razvoj i širenje tehnologija koje se primjenjuju na energiju, što će doprinijeti tome da Italija postane europsko energetsko čvorište, kao i u učinkovitost zgrada kako bi se smanjila njihova potrošnja energije te u istraživanje i razvoj i eksperimentiranje s nositeljima energije, uključujući nuklearnu energiju posljednje generacije. Kad je riječ o izgradnji obrambenih sposobnosti, potrošnja u obrambenom sektoru povećat će se prema planu na 2 % BDP-a do 2028., u skladu s obvezama u okviru NATO-a. Bit će potrebna dodatna ulaganja kako bi se osiguralo znatno sudjelovanje u međunarodnim misijama povezanima s operacijama očuvanja mira i drugim aktivnostima, povećanjem sredstava za Sporazum o suradnji s Ukrajinom, racionalizacijom opskrbe materijalima u kontekstu međunarodne suradnje i refinanciranjem operacija „Sigurni putovi” i „Sigurne postaje”, Fonda za resurse visoke i vrlo visoke operativne spremnosti i Fonda za potrebe nacionalne obrane.

Zaključak ocjene Komisije

(46) Komisija općenito smatra da plan Italije ispunjava kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

OPĆI ZAKLJUČAK VIJEĆA

(47) Vijeće pozdravlja srednjoročni fiskalno-strukturni plan Italije i smatra da bi njegova potpuna provedba doprinijela osiguravanju zdravih javnih financija, održivosti javnog duga te održivog i uključivog rasta.

(48) Vijeće prima na znanje Komisijinu ocjenu plana. Međutim, Vijeće poziva Komisiju da svoju ocjenu planova u budućnosti iznosi u zasebnom dokumentu od preporuka Komisije za preporuke Vijeća.

(49) Vijeće prima na znanje Komisijinu ocjenu kretanja neto rashoda i glavnih makroekonomskih pretpostavki iz plana, među ostalim u odnosu na prethodne smjernice Komisije, kao i implikacije kretanja neto rashoda iz plana na državni deficit i dug. Vijeće prima na znanje ocjenu Komisije da su makroekonomske i fiskalne pretpostavke, iako se u nekim slučajevima razlikuju od pretpostavki Komisije, među ostalim kako bi se u obzir uzeli ažurirani makroekonomski i fiskalni podaci, općenito gledano opravdane i potkrijepljene uvjerljivim ekonomskim argumentima. Vijeće prima na znanje široku fiskalnu strategiju iz plana i rizike u pogledu gospodarskih izgleda koji bi mogli utjecati na realizaciju makroekonomskog scenarija i temeljnih pretpostavki, kao i na ostvarenje kretanja neto rashoda iz plana. Vijeće osobito pozdravlja činjenicu da je kretanje neto rashoda u planu usklađeno s Komisijinim referentnim smjerom kretanja, pri čemu se predviđa da će fiskalna prilagodba nešto jače biti naglašena na početku razdoblja. Vijeće također pozdravlja činjenicu da je Italija tijekom pripreme plana sudjelovala u postupku savjetovanja sa socijalnim partnerima, lokalnim i regionalnim vlastima i drugim relevantnim dionicima. Vijeće pozdravlja činjenicu da je parlament odobrio plan. Vijeće također pozdravlja činjenicu da je talijanska neovisna fiskalna institucija odobrila makroekonomski scenarij. Vijeće također prima na znanje da bi geopolitički rizici mogli stvoriti pritisak na rashode za obranu.

(50) Vijeće očekuje od Italije da bude spremna prema potrebi prilagoditi svoju fiskalnu strategiju kako bi ostvarila kretanje neto rashoda. Vijeće će pomno pratiti gospodarska i fiskalna kretanja, uključujući ona na kojima se temelji scenarij plana.

(51) Vijeće smatra da je prije sljedećeg kruga fiskalnog nadzora potrebno pravodobno održati dodatne rasprave kako bi se postiglo zajedničko razumijevanje implikacija kumulativnih stopa rasta neto rashoda u okviru godišnjeg nadzora.

(52) Vijeće potvrđuje skup obveza u pogledu reformi i ulaganja na kojem se temelji produljenje razdoblja prilagodbe, koji je Italija predstavila u svojem srednjoročnom planu, te pozdravlja napore za kvantificiranje učinka na rast i fiskalnu održivost. Vijeće se slaže s Komisijom da skup obveza u pogledu reformi i ulaganja koje je Italija predstavila opravdava produljenje razdoblja prilagodbe s četiri na sedam godina. Vijeće prima na znanje procjenu Komisije koja upućuje na to da skup reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje u cijelosti ispunjava kriterije iz članka 14., uzimajući u obzir i prijelaznu odredbu iz članka 36. stavka 1.d Uredbe (EU) 2024/1263. Vijeće prima na znanje procjenu Komisije u kojoj se navodi da se očekuje da će se obvezama u pogledu reformi i ulaganja na održiv način poboljšati potencijal rasta i otpornost gospodarstva te poduprijeti fiskalna održivost. Vijeće Italiji preporučuje da u potpunosti provede skup obveza u pogledu reformi i ulaganja kako bi se očuvalo produljenje razdoblja prilagodbe.

(53) Vijeće prima na znanje Komisijin opis potreba i namjera u pogledu reformi i ulaganja, uz procjenu skupa obveza u pogledu reformi i ulaganja na kojem se temelji produljenje razdoblja prilagodbe, kao odgovor na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra te naglašava da je važno osigurati provedbu tih reformi i ulaganja. Vijeće će na temelju Komisijinih izvješća ocijeniti te reforme i ulaganja te pratiti njihovu provedbu u okviru europskog semestra.

(54) Vijeće sa zanimanjem iščekuje godišnja izvješća o napretku Italije koja će posebno sadržavati informacije o napretku u provedbi kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće i provedbi širih reformi i ulaganja u kontekstu europskog semestra, kao i o provedbi skupa reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe.

(55) Vijeće bi u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2024/1263 trebalo Italiji preporučiti kretanje neto rashoda kako je navedeno u planu i potvrditi reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe na sedam godina.

PREPORUČUJE da Italija:

1. osigura da rast neto rashoda ne bude veći od maksimuma iz Priloga I. ovoj Preporuci.

2. provede reforme i ulaganja zbog kojih razdoblje fiskalne prilagodbe treba do navedenih rokova produljiti na sedam godina, kako je navedeno u Prilogu II. ovoj Preporuci.

Sastavljeno u Bruxellesu 21. siječnja 2025.

Za Vijeće

Predsjednik

A. DOMAŃSKI

PRILOG I.

Maksimalne stope rasta neto rashoda
(godišnje i kumulativne stope rasta, u nominalnom smislu)

Italija

Godine		2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Stope rasta (%)	Godišnje	1,3	1,6	1,9	1,7	1,5
	Kumulativne (*)	- 0,7	0,9	2,8	4,6	6,2

(*) Kumulativne stope rasta izračunate su u odnosu na baznu godinu 2023. Kumulativne stope rasta upotrebljavaju se pri godišnjem praćenju *ex post*usklađenosti na kontrolnom računu.

PRILOG II.

Reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe na sedam godina

Italija

	Glavni cilj	Opis i rokovi najvažnijih koraka	Pokazatelj(i) za praćenje
Reforme i ulaganja u području pravosuđa – Dodavanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u plan za oporavak i otpornost koje se odnose na M1C1.R1.4 – Reforma građanskog pravosuđa	Skratiti trajanje stečajnih postupaka i promicati upotrebu izvansudskih instrumenata.	Korak 1: do drugog tromjesečja 2027. poduzeti mjere za osiguravanje i jačanje provedbe reforme nesolventnosti. U tu svrhu nastaviti podupirati nadležnosti sudova u predmetima u vezi s nesolventnošću i osigurati odgovarajuće osoblje; jačati informacijski sustav za prikupljanje detaljnih informacija o troškovima, učinkovitosti i ishodima postupaka u slučaju nesolventnosti i restrukturiranja (za izvansudske i sudske predmete).	Kontinuirano podupiranje nadležnosti sudova u postupcima u slučaju nesolventnosti i osiguravanje odgovarajućeg osoblja. Jačanje informacijskog sustava za prikupljanje detaljnih informacija o troškovima, učinkovitosti i ishodima postupaka u slučaju nesolventnosti i restrukturiranja (za izvansudske i sudske predmete).
		Korak 2: do četvrtog tromjesečja 2027. provesti procjenu učinka reforme nesolventnosti i prema potrebi donijeti korektivne mjere.	Donošenje procjene učinka reforme nesolventnosti. Donošenje i stupanje na snagu korektivnih mjera, ako je potrebno.
	Smanjiti broj neriješenih predmeta na građanskim sudovima.	Korak 3: do četvrtog tromjesečja 2028. smanjiti broj neriješenih predmeta na redovnim građanskim sudovima (prvi stupanj).	Smanjenje za 90 % broja neriješenih predmeta koji su otvoreni u razdoblju od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2025. i koji su još uvijek otvoreni na dan 31. prosinca 2025. na redovnim građanskim sudovima (prvi stupanj).
	Smanjiti broj neriješenih predmeta na građanskim sudovima.	Korak 4: do četvrtog tromjesečja 2028. smanjiti broj neriješenih predmeta na građanskom žalbenom sudu (drugi stupanj).	Smanjenje za 90 % broja neriješenih predmeta koji su otvoreni u razdoblju od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2025. i koji su još uvijek otvoreni na dan 31. prosinca 2025. na građanskom žalbenom sudu (drugi stupanj).
	Skratiti vrijeme potrebno za donošenje odluka u građanskim predmetima.	Korak 5: do četvrtog tromjesečja 2028. skratiti trajanje građanskih postupaka.	Skraćenje za 12 % vremena potrebnog za donošenje odluka u svim građanskim i trgovačkim parničnim predmetima u usporedbi s vremenom potrebnim za donošenje odluka koje je zabilježeno 31. prosinca 2026.
	Osigurati odgovarajuće ljudske resurse u sudskom sustavu.	Korak 6: do četvrtog tromjesečja 2026., četvrtog tromjesečja 2027., četvrtog tromjesečja 2028. odnosno četvrtog tromjesečja 2029. osigurati odgovarajuće osoblje za ured za suđenje i tehničko administrativno osoblje.	Očuvanje 6 000 radnih mjesta čije su karakteristične zadaće istovjetne onima u okviru M1C1 ulaganja 1,8. iz plana za oporavak i otpornost.

	Glavni cilj	Opis i rokovi najvažnijih koraka	Pokazatelj(i) za praćenje
Reforme i ulaganja u području porezne uprave – Dodavanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u plan za oporavak i otpornost Italije koje se odnose na M1C1.R1.12 – Reforma porezne uprave	Promicati pojednostavnjenu interakciju s poreznim obveznicima bržim povratom PDV-a.	Korak 1: do četvrtog tromjesečja 2025., četvrtog tromjesečja 2027. odnosno četvrtog tromjesečja 2029. ostvariti godišnje ciljne vrijednosti i tako postupno smanjiti rokove za povrat PDV-a.	Smanjenje prosječnog vremena isplate povrata PDV-a (izraženo u danima) u usporedbi s 2024.: — 5 % do četvrtog tromjesečja 2025., — 10 % do četvrtog tromjesečja 2027., — 15 % do četvrtog tromjesečja 2029.
	Povećati prihode od aktivnosti sprečavanja, promicanja porezne discipline, uključujući prihode od pisama o sukladnosti, te usmjerenijih mjera za borbu protiv utaje poreza koje se temelje na riziku (uključujući one koje se temelje na primjeni tehnika umjetne inteligencije i razvoju interoperabilnosti baza podataka).	Korak 2: do četvrtog tromjesečja 2027. i četvrtog tromjesečja 2029. ostvariti godišnje ciljne vrijednosti i tako postupno osigurati veće prihode od aktivnosti sprečavanja i izvršavanja.	Dodatni ukupni prihodi od aktivnosti sprečavanja i izvršavanja u usporedbi s 2024. (14 milijardi EUR), uključujući prihode od pisama o sukladnosti, „inviti al contraddittorio”, „atti istruttori ravvedibili” te isključujući „ruoli”, „concordato preventivo”, kao i svih mjera za podmirenje prethodnih poreznih obveza po povoljnim uvjetima kao što su „rottamazione cartelle esattoriali”, „saldo&stralcio” i „ravvedimento speciale”: — 5 % do četvrtog tromjesečja 2027., — 10 % do četvrtog tromjesečja 2029.
	Povećati prihode od aktivnosti sprečavanja, promicanja porezne discipline, uključujući prihode od pisama o sukladnosti, te selektivnijih mjera za borbu protiv utaje poreza koje se temelje na riziku (uključujući one koje se temelje na primjeni tehnika umjetne inteligencije i razvoju interoperabilnosti baza podataka).	Korak 3: do četvrtog tromjesečja 2026. ojačati borbu protiv utaje poreza do koje dolazi zbog nepodnošenja prijava i. ukidanjem poreznih olakšica („compensazione orizzontale”, „rimborsi di imposte”, „regimi premiali”) ako se otkrije utaja poreza i, prema potrebi, suspenzijom izvršavanja javnih koncesija, ii. integriranjem nacionalnih zakona o kratkoročnom najmu u baze podataka za analize poreznog rizika koje provodi Porezna uprava, iii. uvođenjem obveznih veza između automatskih blagajni i elektroničkih plaćanja za sva poduzeća, iv. zahtijevanjem sljedivih sredstava plaćanja za porezni odbitak za troškove povezane s prijevozom, hranom i smještajem.	Stupanje na snagu primarnog i sekundarnog zakonodavstva.

	Glavni cilj	Opis i rokovi najvažnijih koraka	Pokazatelj(i) za praćenje
Reforme i ulaganja u području poslovnog okruženja – Dodavanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u plan za oporavak i otpornost Italije koje se odnose na M1C2.R2 – Godišnji zakoni o tržišnom natjecanju	Povećati ulaganja u istraživanje i razvoj dajući prednost projektima koji mogu privući dodatna privatna ulaganja.	Korak 1: do četvrtog tromjesečja 2025., četvrtog tromjesečja 2026., četvrtog tromjesečja 2027., četvrtog tromjesečja 2028. odnosno četvrtog tromjesečja 2029. povećati javnu potrošnju za istraživanje i razvoj.	Povećanje javne potrošnje za istraživanje i razvoj kako bi se njezin udio u BDP-u, za koji se procjenjuje da će za 2024. iznositi gotovo 0,5 %, povećao na 0,6 % u 2029. ([1])
	Poticati učinkovitost i djelotvornost javnih poticaja za ulaganja.	Korak 2: do drugog tromjesečja 2028. racionalizirati i pojednostavniti poticaje za poduzeća na temelju reforme M1C2-R3 iz plana za oporavak i otpornost.	Drastično smanjenje broja poticajnih mjera i smanjenje broja davatelja potpore na temelju rezultata procjene učinka koja će se provesti 2025.
	Poticati tržišno natjecanje kako bi se povećali učinkovitost i gospodarski rast uklanjanjem uskih grla i prepreka ulasku (među ostalim zakonodavne prirode). Ukloniti ili revidirati zakone i propise koji otežavaju nesmetano funkcioniranje tržišta.	Korak 3: do četvrtog tromjesečja 2026., četvrtog tromjesečja 2027., četvrtog tromjesečja 2028. odnosno četvrtog tromjesečja 2029. donijeti godišnje zakone o tržišnom natjecanju.	Donošenje i stupanje na snagu godišnjeg zakona o tržišnom natjecanju i povezanih provedbenih akata svake godine provedbom preporuka za Italiju i zadovoljavajućim uzimanjem u obzir preporuka Talijanskog tijela za tržišno natjecanje (AGCM), na temelju odgovarajućih procjena regulatornog učinka.
	Povećati konkurentnost MSP-ova olakšavanjem rasta veličine poduzeća te poticanjem generacijske tranzicije, usmjerenosti na ulaganja i usklađivanja vještina.	Korak 4: do četvrtog tromjesečja 2026. (a), četvrtog tromjesečja 2027. (b) odnosno četvrtog tromjesečja 2028. (b) donijeti okvirni zakon o MSP-ovima na temelju procjene učinka te staviti na snagu provedbene instrumente i godišnja ažuriranja. Zakon obuhvaća barem sljedeće elemente: — olakšavanje rasta veličine poduzeća i udruživanja poduzeća, — administrativno pojednostavnjenje, — lakoću poslovanja; — poticanje generacijske tranzicije, među ostalim zapošljavanjem profesionalnog rukovodstva, — poticanje ulaganja, — poboljšanje vještina.	(a) Stupanje na snagu okvirnog zakona o MSP-ovima. (b) Stupanje na snagu svih provedbenih instrumenata i godišnjih ažuriranja.

([1]) Rashodi za istraživanje i razvoj izračunavaju se u obliku bruto domaćih rashoda za istraživanje i razvoj.

	Glavni cilj	Opis i rokovi najvažnijih koraka	Pokazatelj(i) za praćenje
Reforme i ulaganja u području javne uprave i skrbi za djecu – Dodavanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u plan za oporavak i otpornost Italije koje se odnose na M1C1.R1.9 – Reforma javne uprave	Promicati vertikalnu mobilnost.	Korak 1: do četvrtog tromjesečja 2026. uvesti vertikalnu mobilnost osoblja.	Najmanje 20 % godišnjih slobodnih radnih mjesta za rukovodeće položaje dodijeljeno je postojećim službenicima putem mehanizma promaknuća povezanog s uspješnošću.
	Promicati horizontalnu mobilnost.	Korak 2: do četvrtog tromjesečja 2026. uvesti horizontalnu mobilnost osoblja.	Najmanje 15 % godišnjih slobodnih radnih mjesta dodijeljeno je službenicima koji prelaze iz druge javne uprave ili agencije.
	Vrednovati okvir koji se temelji na uspješnosti.	Korak 3: do četvrtog tromjesečja 2028. vrednovati okvir koji se temelji na uspješnosti.	Prvi krug evaluacije uspješnosti i isplate bonusa dovršen je u skladu s novim okvirom.
	Povećati godišnje javne rashode.	Korak 4: do četvrtog tromjesečja 2027. osigurati odgovarajuća financijska sredstva za rad dostupnih ustanova za skrb za djecu.	Povećanje javnih rashoda za pokrivanje operativnih troškova postojećih i novih ustanova za skrb za djecu u dobi do dvije godine koje će se ostvariti ulaganjima u okviru nacionalnog plana za oporavak i otpornost te nacionalnim sredstvima. Povećanje će iznositi najmanje 20 %, u odnosu na 2021., godišnjih javnih rashoda namijenjenih tekućim troškovima dostupnih ustanova za skrb za djecu mlađu od tri godine, uključujući troškove novih mjesta koji proizlaze iz infrastrukture u okviru nacionalnog plana za oporavak i otpornost.
	Osigurati odgovarajuću dostupnost mjesta za skrb za djecu.	Korak 5: do četvrtog tromjesečja 2027. osigurati odgovarajuću ponudu usluga skrbi za djecu u skladu s ciljem iz Barcelone i nacionalnim ciljem za 2027., uzimajući u obzir regionalne razlike.	Omogućavanje pristupa (kvota pokrivenosti) javnim i privatnim ustanovama za skrb za djecu na nacionalnoj razini za 33 % djece mlađe od tri godine. Osiguravanje pokrivenosti na regionalnoj razini od najmanje 15 %.
	Utvrditi razrede za roditeljske doprinose.	Korak 6: do četvrtog tromjesečja 2027. povećati cjenovnu pristupačnost skrbi za djecu utvrđivanjem nacionalnih minimalnih standarda za pristup uslugama skrbi za djecu i za razrede naknada kako bi se povećala cjenovna pristupačnost.	Stupanje na snagu zakonodavstva.

	Glavni cilj	Opis i rokovi najvažnijih koraka	Pokazatelj(i) za praćenje
Reforme i ulaganja u području javnih rashoda – Dodavanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u plan za oporavak i otpornost Italije koje se odnose na M1C1.R1.13 – Reforma okvira za preispitivanje potrošnje	Ojačati kapacitete za programiranje, praćenje i evaluaciju javne potrošnje.	Korak 1: do drugog tromjesečja 2027., drugog tromjesečja 2028. i drugog tromjesečja 2029. donijeti planove praćenja i evaluacije, a od drugog tromjesečja 2028. godišnje izvješće Ministarstva gospodarstva i financija.	Donošenje najmanje jednog godišnjeg plana praćenja i evaluacije kojim se predviđa intervencija za svako ministarstvo, a koji u vremenskom okviru plana obuhvaća područje potrošnje koje iznosi ukupno 10 % rashoda dodijeljenih politikama za koje su izravno odgovorne središnje uprave. U planovima praćenja i evaluacije razrađuju se prijedlozi i mjere za poboljšanje učinkovitosti ili kvalitete potrošnje. U godišnjem izvješću Ministarstva gospodarstva i financija prikazuje se stanje provedbe planova praćenja i evaluacije, a posebno donošenje najmanje jedne mjere po ministarstvu koja doprinosi održivosti javnih financija.
	Poboljšati praćenje rashoda, među ostalim stvaranjem i jačanjem namjenskih struktura u javnim upravama, radi procjene kvalitete i učinka pruženih usluga.	Korak 2: do prvog tromjesečja 2028. ojačati nadležnosti Ministarstva gospodarstva i financija za provođenje inspekcija upravljanja javnom potrošnjom svih subjekata koji primaju javnu potporu, uključujući podnacionalna tijela i poduzeća u državnom vlasništvu.	Stupanje na snagu primarnog i sekundarnog zakonodavstva.
	Ojačati aktivnost kontrole javne potrošnje.	Korak 3: do prvog tromjesečja 2026. i prvog tromjesečja 2028. provesti reformu okvira za kontrolu javnih rashoda središnjih javnih uprava kojom se uvodi veća financijska odgovornost uprava za upravljanje resursima, kao i pojačano programiranje te poboljšano praćenje i evaluacija rezultata i učinaka politika.	(a) Stupanje na snagu primarnog zakonodavstva. (b) Stupanje na snagu sekundarnog zakonodavstva.

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/651/oj

	Glavni cilj	Opis i rokovi najvažnijih koraka	Pokazatelj(i) za praćenje
Reforme i ulaganja u području oporezivanja (nova mjera)	Intervenirati u porezni sustav i uskladiti ga s ciljevima pružanja potpore za obiteljske obveze, gospodarskog rasta i ekološke tranzicije u višegodišnjem razdoblju.	Korak 1: do četvrtog tromjesečja 2028. pojednostavniti porezni sustav preispitivanjem opsega poreznih rashoda.	Smanjenje gubitka prihoda povezanog s poreznim rashodima za 15 % u odnosu na izvješće vlade za 2019. (49 milijardi EUR), među ostalim u područjima subvencija štetnih za okoliš, smanjenih stopa PDV-a i izuzeća od PDV-a te poreza na osobni dohodak (IRPEF). Smanjenje subvencija štetnih za okoliš za 3,5 milijardi EUR predviđeno do 2030. u okviru plana za oporavak i otpornost relevantno je za smanjenje gubitka prihoda povezanog s poreznim rashodima.
	Smanjiti porezno opterećenje za obitelji s niskim i srednjim dohotkom i poduprijeti zapošljavanje.	Korak 2: do četvrtog tromjesečja 2026. smanjiti porezno opterećenje rada.	Prosječno porezno opterećenje rada trajno će se smanjiti u odnosu na razine zabilježene 2023.
	Ažurirati katastarski registar.	Korak 3: (a) do četvrtog tromjesečja 2027. evidentirati nekretnine koje trenutačno nisu unesene u katastarski registar; (b) do četvrtog tromjesečja 2028. ažurirati katastarske vrijednosti za poreze na nekretnine za zgrade na kojima su od 2019. provedene intervencije u području energetske učinkovitosti i/ili obnove kuća koje su u cijelosti ili djelomično financirane javnim sredstvima.	(a) Uvođenje referentnog zakonodavstva i stupanje na snagu, dovršetak aktivnosti evidentiranja, kontrole i ažuriranja katastarskog registra. (b) Uvođenje referentnog zakonodavstva i stupanje na snagu te dovršetak ažuriranja katastarskog registra za sve nekretnine utvrđene u stupcu/odjeljku s ključnim koracima.
Reforme i ulaganja u području racionalizacije poduzeća u državnom vlasništvu (nova mjera)	Provesti racionalizaciju poduzeća u državnom vlasništvu u skladu s nacionalnim zakonodavstvom (Zakonodavna uredba br. 175/2016).	Korak 1: do četvrtog tromjesečja 2027. poduzeti mjere za osiguravanje i jačanje provedbe pravnog okvira za poduzeća u državnom vlasništvu.	Donošenje odgovarajućih mjera za osiguravanje i, prema potrebi, jačanje djelotvorne provedbe pravnog okvira (Zakonodavna uredba br. 175/2016) za aktivnosti i operativnu učinkovitost poduzeća u državnom vlasništvu kako bi se omogućila djelotvorna racionalizacija i zatvaranje neučinkovitih poduzeća u državnom vlasništvu, a da se pritom ne ugrozi pružanje javnih usluga.